

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

Domine, quia audis servus tuus, verba enim vita tua habes. Loquere mihi ad qualemcumque animam meam consolationem, & ad totius vite mee emendationem: tibi autem laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

IV. Præter hunc libellum liber etiam quispiam de nalis ad Instructionem Sacerdotum pertinens legi potest, quales exempli gratiâ esse possunt, Ludovicus de Pontefili 4. ubi fusè de statu & officijs Sacerdotum agit: Sacerdotum Christianus M Ludovici Abellij. Jacobi Marchantij Aaronis. Joanais Trithemij institutio sacerdotalis Mechlinij anno 1640. iterum recusa. Manuale Parochorum auctore Mufarti. Jacobus Masenius in Auctario Ducis viginti octo Meditationes proponit pro Sacerdotibus, quæ per modum pro lectione spirituali servire possunt. Tertia instructio de conversatione Apostolica, & quarta instructio Pastorum, quæ breviter complectuntur, quidquid ad officium Sacerdotum spectat.

V. Sed & Sanctorum vitas interdum non inutiliter legi posse, S. Ignatius in annot. post primam hebdomadam meditationem insinuat, & ipsa etiam experientia confirmat, maximè si selectæ sint, & ei, qui Exercitia facere commodatæ, quales respectu Sacerdotum esse possunt, S. Ignatij Sacerdotis, seu vita Jacobi Merlohorstij. Vita Martinus Avilæ. Vita P. Petri Foreri Canonici Regularis & S. Petri Fabrij. Vita P. Petri Fabri è Societate Jesu, quæ multas doctrinas Sacerdotibus accommodatas continet; Vita Petri Borromæi, & S. Francisci de Sales, & similes.

VI. Denique præ reliquis etiam legi convenit, annotationes, vel additiones, regulasve, quas S. Ignatius in Exercitiis inseruit, & successivè in charta separata voluit. Et hodie quidem antè, quàm auspicietur Exercitium, Annotationes & Additiones ei dandas esse, Directorium n. 5. & cap. 15. n. 8. monet, quas proin placet hic apponere, notis brevibus, ubi opus videbitur, adjectis.

Annotationes.

1. Has Annotationes, ut in ipso titulo videre est, S. Ignatius eo fine à se compositas fuisse ait, ut aliquid intelligenti exercitia spiritualia afferant tam ei, qui traditurus est, quàm qui accepturus. Unde quia hoc loco eum duntaxat, quæ

incipit, instruere proposui, eas quoque annotationes, quæ ad ipsum pertinent, solas huc afferam, ut ipsum Directorium monet cit. c. 11. n. 5.

II. Prima ergo est Annotatio, quod ipsonomine Exercitiorum spiritualium intelligitur modus quilibet examinandi, propriam conscientiam; ite meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, & vocem, ac postremo alias quascunq; spirituales operationes tractandi, ut dicitur deinceps. Sicut enim de ambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia, ita quoq; præparare, & disponere animam ad tollendas affectiones male ordinatas, & hys sublatiis ad quarendam & inveniendam voluntatem Dei circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, exercitia vocantur spiritualia.

III. In hac Annotatione S. Ignatius quasi in compendio breviter complexus est, quidquid ad exercitia ritè cognoscenda & fructuose obeunda pertinet. Nam I. Eorundem naturam per ipsum nomen *Exercitiorum* pulchrè insinuavit, significare scilicet volens, Exercitia hæc non in nuda quadam oratione, sed tali, quæ ad actionem referatur, & exercitatio dici mereatur, consistere, qui enim ita orat, vel meditatur, ut nihil ulterius spectet, sed in sola persistat vel rei imperandæ, vel etiam cognoscendæ cura, hic magis quiescit, & otatur, quàm exerceatur, & laboret. II. Scopum quoque eorum sat clarè insinuavit, dum scilicet per ea animam ad malas affectiones, ac voluntatem Dei inveniendam, seu, ut clariùs, breviusque dicam, ad statum, vitæque ineundæ rationem optimam vel eligendam, vel reformandam, vel perficiendam præparari ac disponi dixit. III. Gradus etiam profectus, qui in his exercitijs quærendus est, non obscure per tria illa verba *deambulare, iter facere, currere*, indicavit; nam sicut ex his motibus unus altero perfectior est, eò quòd is, qui ambulat, nec certum habet terminum, nec gressum admodum intendat; iter verò faciens, eò quòd ad certum terminum tendat, nec diu in via morari cupiat, hoc ipso gressum acceleret; currens autem celeritatem superaddat, omnèsque vires intendat; ita in exercitijs quoque singulis hebdomadis sui quodammodo passus præscribatur, & in prima quidem hebdomade; in qua finis tantum in genere ostenditur, & recessus ab eo factus deploratur, fit ambulatio duntaxat; in secunda & tertia, quia de certo

vitæ statu eligendo vel reformando agitur, perfectior motus, atque adeò itineri certum terminum habenti comparatur; in quarta denique hebdomade, quia amor addens quaeritur, etiam accelerari merito profectus, et adeò cursus institui dicitur. IV. Denique ipsa etiam instrumenta ad finem exercitiorum obtinendum adhibentur, per eandem annotationem sat clarè innuuntur, scilicet per exercitia modum quemlibet examinandi contentiam; deinde orationem & meditationem, & alias operationes, à Directore utique velut itineris Duce præscribere intelligi dixit, quibus sanè tribus instrumentis omnia, ad veram reformationem vel electionem status requiruntur, complexus est, cum per Examen conscientiaë quisque se ipso agat, statumque animæ suæ recognoscat; per orationem verò & meditationem agens cum Deo, quid facere fugiendumve sit, discat, & lumen ac vires impetret ad faciendum, quæ intelligit fieri oportere; per communionem denique cum prudenti viro adjuvetur, ut melius se & cum Deo rem transigat, simulque tutus reddatur ab insidijs & insidijs Dæmonum.

IV. Secunda annotatio, & inter annotationes S. Patris tertia ordine est, quod cum in sequentibus Exercitijs mentalibus utamur actibus intellectus, quando discernimus voluntatis verè, quando afficimur, advertendum est in oratione, quæ præcipue est voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo aut Sanctis colloquimur, majorem ac exigi reverentiam, quam dum per usum intellectus intelligentiam potius moramur; hæc enim; cum ad voluntatem permovendam potissimum dirigatur, atque adhibet strahat à præsentia personæ alterius præsentis, nihil aliud quam mentis feriam applicationem exigere videtur, ut rectè notat P. Ceccotus, ob hanc ipsam causam quoque magis exquisita, quibus eos dignè compellere possimus, exigit.

V. Tertia annotatio, & quinta in ordine viginti annotationum S. Patris, est, quod mirum in modum juratur, si suscipit Exercitia, si magno atque liberali animo accipit.

totum studium & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus statuatur id, in quo ipse potissimum servire possit juxta ejusdem beneplacitum. De qua annotatione vel maxime dictum credi debet, quod in Directorio c. 3. n. 1. de annotationibus universim notatur, scilicet omnem diligentiam in ea observanda poni debere, quoniam quò diligentior quis in hoc fuerit, eò citius & uberius inveniet fructum spirituales, qui quaeritur.

IV. Quarta annotatio, & in ordine duodecima est, quòd, cum in quolibet exercitio expendi debeat unusus hora tempus, curet semper (is, qui exercetur) animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potius, quàm minus insumpsisse sibi conscius sit. Frequens est enim Damoni hoc agere, ut praefixum meditationi vel orationi temporis spatium decurteretur. Ad quem ipsum finem collimat etiam decima tertia annotatio dicens, quòd, cum facile sit ac leve, affluente consolatione, integram contemplationis horam traducere; difficillimum contra incidente desolatione, idcirco adversus desolationem & tentationem semper pugnandum est, producto ultra horam definitam exercitio, vincendi gratia. Ita enim non solum discimus resistere adversario, sed eum etiam expugnare. Neque ad hunc duntaxat finem, juvat hæc ordinatio, sed etiam ad virtutum augmentum debitumque cultum Deo tribuendum, qui odit rapinam in holocausto, ideòque voluit, ut Abraham sacrificans volucres ab holocausto abigeret, donec totum fuit consumptum. Et sanè per se indecens videtur abire à colloquio & conversatione cum Deo, antequam tempus ab eo definitum fuerit elapsum; quis enim non summè inurbanum diceret Aulicum illum, qui obtentà per summam gratiam audientia Principis maximi eam plus æquo prolixiore esse quereretur, ideòque è conspectu, antè, quàm dimissus esset, se proriperet?

VII. Quinta annotatio, & in ordine decima sexta est, quòd, ut Creator ipse, Dominusque noster in sua creatura certius operetur, si accadat animam ad aliquid minus rectum affici atque inclinari, summopere ac totis viribus nitendum est in contrarium (ut puta, si ad officium vel beneficium adipiscendum aspiret, non divina gloria, aut communis animarum salutis causa, sed commoditatis sua, nego-

ziorumque temporalium duntaxat) tunc affectus ad appetitum impelli debet per assiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementia Dei oppositum petatur, videlicet hunc ut ille animum offerat ipsi Deo, se tale officium velle nescium aut aliud quidvis jam non appetere, nisi prius affectum ad eum mutaverit, ut nihil jam omnino desideret, nisi possideat alia ex causa, quam divini cultus & honoris. Quod idem etiam faciendum est, si modum ac terminum se in bonis donis ponere se velle quis adverteret, ita ut ad quod duntaxat limites, & non amplius illuminari vellent; ut rectè notat Directorium c. 2. n. 5. præterquam quòd de indecens est, ut creatura hoc modo agat cum suo Creatore, valde etiam ipsi nocet; primum quia se ipsum privatur majoribus donis, quæ Deus fortè daturus erat; deinde illa ipsa liberalitas & restrictio, & ingratitude erga Deum meretur, ut ne ea quidem accipiat, quæ vellent accipere.

VIII. Sexta annotatio, & undecima in ordine est, quæ exercenti se in prima hebdomada expedit nescire, quid secunda sit acturus, sed ad consequendum illud, quod inquirat, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea reperiturus. Quæ annotatio utilis quidem est ad curiositatem vitandam, animumque uni objecto seriò applicandum, ferè tamen convenit ijs duntaxat, qui prima vice faciunt exercitia; alij namque faciliè divinabunt, quid in posteribus hebdomadis sit meditandum, etsi & ipsi rectius facerent, si animum & cogitationem à securis meditationibus abstrahant, solique præsentis materiæ considerandæ acriter assistant.

IX. Septima annotatio, & postrema inter viginti selectis annotationes est, quòd secundùm successum commotionum tanto majorem faciet progressum spiritualis vite, quanto magis ab amicis, notisque omnibus, & ab omni rerum humanarum sollicitudine sese abduxerit. Ex qua quatuor loci secessione inter alias multas commoditates hæc tres præcipue consurgunt. Prima, quòd exclusis amicis, & familiaribus, negotiisque minus rectè ordinatis ad Dei cultum gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quòd per hujusmodi secessum intellectu minus, quàm in distractione in diversas partes, sed collectè, redactique

cogitatione ad rem unam, scilicet ad obsequendum DEO Creatori suo, & saluti animæ suæ consulendum, multo liberius ac expeditius utitur natura viribus in quarendo eo, quod desiderat tantopere. Tertia, quod, quanto se magis reperit animæ segregatam, ac solitariam, tanto aptiorem seipsam reddit ad quarendum, attingendumque Creatorem ac Dominum suum, ad quem insuper, quò propius accedit, eò melius ad suscipienda bonitatis divinæ dona disponitur.

Additiones.

I. Etiam has pridie, quàm incipiuntur Exercitia, dandas esse Directorium c. 15. n. 8. monet, ubi sequenti numero addit, curandum esse, ut exactè serventur, quia ex ipsis valde pendet fructus spiritualis Exercitiorum. Cur autem S. Ignatius ipsas Additiones vocaverit, non constat; fortè ideo hoc nomine expressit, quia Exercitio trium Potentiarum (in quo norma & modus meditandi reliquas Meditationes continetur) & cæteris quatuor subsequentijs subjunctæ & additæ sunt, velut speciales industriæ ad melius peragenda Exercitia, & ad ea, quæ optantur, inveniendæ perutiles, ut ipse S. Pater in hoc titulo insinuat; unde P. Balthasar Alvarez non solum in Exercitijs, sed etiam totius anni decursu eandem accuratè observari volebat, uti in c. 2. §. 1. vitæ videre est.

II. Prima itaque Additio est, ut ego post cubitum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel Angelica Saluatio, cogitem de hora, quâ surgendum mihi erit, & de Exercitio faciendo. Hæc additio, ut per se patet, soli Meditationi, quæ vel media nocte, aut sub auroram instituitur, convenit, juvâtque non modicè ad nocturna somnia mitiganda, si hominem egregiè sobrium & vigilantem talis cogitatio deserat.

III. Secunda, ut expergefactus statim exclusis alijs omnibus cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo media noctis Exercitio contemplaturus sum; Utque majoris Verecundia & confusionis gratiâ exemplum mihi hujusmodi proponam: Quomodo Miles aliquis staret coram Rege suo & cætu Aulico erubescens, anxius, & confusus, quò in Regem ipsum acceptis ab eo prius beneficijs, donisq; pluri-